

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
An Analysis of the Components of Ethical Identity Attributes among Nursing
Students at Boromarajonani College of Nursing, Surat Thani, Faculty of Nursing,
Praboromarajchanok Institute

วีรวรรณ เกิดทอง¹, รุ่งนภา จันทรา^{1*}, วรรณดี เสือมาก¹, ศุภลักษณ์ ธนาโรจน์¹
Weerawan Keadthong¹, Rungnapa Chantra^{1*}, Wandee Sueamak¹, Supalak Thanaroj¹

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

¹Boromarajonani College of Nursing, Suratthani, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

(Received: June 19, 2025; Revised: November 11, 2025; Accepted: November 11, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรม และเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 536 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบประเมินคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรม ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับเท่ากับ .90 และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาครอนบาคของแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งฉบับได้เท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม หมุนแกนองค์ประกอบแบบหมุนแหลมด้วยออบลิมินตรง ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53$, $SD = 0.43$) เมื่อพิจารณาเรียงองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านการเคารพนับถือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.60$, $SD = 0.46$) รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านสัจจะ ($M = 4.55$, $SD = 0.47$) ส่วนองค์ประกอบด้านความพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 4.42$, $SD = 0.47$)

2. องค์ประกอบคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบมีจำนวนตัวแปร 17 ตัวแปร ด้านการเคารพนับถือมีจำนวนตัวแปร 10 ตัวแปร ด้านความพอเพียงมีจำนวนตัวแปร 11 ตัวแปร และด้านความสามัคคีมีจำนวนตัวแปร 11 ตัวแปร โดยมีร้อยละความแปรปรวนสะสมค่าสุดท้ายเท่ากับร้อยละ 64.514

จากข้อค้นพบนี้ ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลจากการใช้แบบประเมินอัตลักษณ์จริยธรรม ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการปลูกฝังจริยธรรมทั้งในห้องเรียนและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ อัตลักษณ์จริยธรรม นักศึกษาพยาบาล

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: rungnapa@bcnsurat.ac.th)

Abstract

This descriptive research aimed to examine the level of ethical identity attributes, and to analyze the components of ethical identity attributes among 536 nursing students at the Nursing College of Surat Thani. The research instrument was the Ethical Identity Attributes Assessment Scale, which demonstrated a content validity index of .90. The reliability of the instrument, assessed by Cronbach's alpha coefficient for each component and the total scale, was at the .98 level. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as exploratory factor analysis, using common factor analysis with Oblimin rotation. The results showed the following.

1. Overall, the nursing students' ethical identity attributes were at the highest level ($M = 4.53$, $SD = 0.43$). Considering each component, the highest mean score was found for respect ($M = 4.60$, $SD = 0.46$), followed by honesty ($M = 4.55$, $SD = 0.47$), while sufficiency had the lowest mean score ($M = 4.42$, $SD = 0.47$).

2. The analysis identified four components of ethical identity attributes: a) responsibility (17 variables), b) respect (10 variables), c) sufficiency (11 variables), and d) unity (11 variables), with a total cumulative variance of 64.514%.

The results suggest that data obtained from the Ethical Identity Attributes Assessment can be useful as a guideline for curriculum development, co-curricular activity planning, and the continuous cultivation of ethical values both in classroom learning and in clinical practice.

Keywords: Factor Analysis, Ethical Identity, Nursing Students

บทนำ

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้การดูแลบุคคลที่เจ็บป่วย ศาสตร์ของการพยาบาลมีเป้าหมายคือการช่วยให้ประชาชนมีภาวะสุขภาพที่ดีที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การปฏิบัติการพยาบาลเป็นการปฏิบัติในสถานการณ์ที่มีความหลากหลาย ซับซ้อน เป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา พยาบาลจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสำคัญครบถ้วน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล และจริยธรรม จึงจะทำให้การปฏิบัติการพยาบาลมีคุณภาพ (Chaowalit, Khamphalikhit, Thanasin, Nasae, & Suwanpatikorn, 2024) การพยาบาลเป็นการปฏิบัติโดยตรงต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาลจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน มีจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัยของสังคมโดยรวม

จากผลการสำรวจวิชาชีพต่าง ๆ ในอเมริกา ปี ค.ศ. 2025 จำนวน 23 วิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่าวิชาชีพที่มีความซื่อสัตย์และมีจริยธรรมเป็นอันดับหนึ่งคือพยาบาล โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงร้อยละ 76 (Saad, 2025) แต่ในประเทศไทย วิชาชีพพยาบาลยังคงพบปัญหาพฤติกรรมจรรยาบรรณจากการปฏิบัติการพยาบาล รวมถึงมีพฤติกรรมบริการที่ไม่เหมาะสมบางประการ เช่น การพูดเสียงดัง ไม่ไพเราะ ขาดการยิ้มแย้มแจ่มใส หรือการแสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับผู้ป่วย เป็นต้น (Thongjam, Thongpun, & Leega, 2020) ดังนั้นพยาบาลต้องมีการประกอบวิชาชีพภายใต้การมีจริยธรรมที่เหมาะสม ในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง ผู้รับบริการมีความต้องการการได้รับการบริการและความคาดหวังต่อคุณภาพการพยาบาลสูง ทำให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจึงมีความซับซ้อน และต้องดำเนินการตั้งแต่สถาบันที่จัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล จึงพัฒนาการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่วิทยาลัยคุณธรรมภายใต้อัตลักษณ์จริยธรรมของวิทยาลัยคือ SURAT Moral Model ประกอบด้วย ความพอเพียง (Sufficiency Economy) ความสามัคคี (Unity) การเคารพนับถือ (Respect) ความรับผิดชอบ (Accountability) และสัจจะ (Trust) ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์จริยธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก หลักจริยธรรมและแนวคิดทางจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งการขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม ตามกรอบคุณธรรมแห่งชาติ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” โดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร อีกทั้งวิทยาลัยได้ปลูกฝังและสอนจริยศาสตร์ในรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคทางการพยาบาล โดยให้นักศึกษาวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรมเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติ การพยาบาล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 ถึงปัจจุบัน และในปีการศึกษา 2565 เป็นต้นมา คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบและกลไกจริยธรรมที่ศูนย์จริยธรรมทางการพยาบาลแห่งประเทศไทย สภาการพยาบาลกำหนด วิทยาลัยจึงวางแผนพัฒนาวิทยาลัยสู่วิทยาลัยคุณธรรมตามระบบและกลไกจริยธรรมของสภาการพยาบาล โดยการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลให้มีพฤติกรรมจริยธรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาอย่างเป็นระบบและทบทวนการวัดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ตามอัตลักษณ์จริยธรรมของวิทยาลัยคือ SURAT Moral Model

ด้วยอัตลักษณ์จริยธรรมของวิทยาลัย เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของวิทยาลัย คณะกรรมการจริยธรรมระดับองค์กรของวิทยาลัยได้ทำการศึกษาและสร้างแบบวัดคุณลักษณะตามอัตลักษณ์จริยธรรม แต่พบว่าการสร้างแบบวัดยังไม่ครอบคลุมคำอธิบายแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาและศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมที่วิทยาลัยกำหนด และระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามอัตลักษณ์จริยธรรม SURAT Moral Model ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของวิทยาลัยและเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลในอนาคต การศึกษานี้จะช่วยให้อาจารย์สามารถระบุองค์ประกอบของพฤติกรรมจริยธรรมได้อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และมีความถูกต้องทางทฤษฎี พร้อมทั้งสามารถพัฒนาแบบวัดที่มีคุณภาพเพื่อใช้ประเมินนักศึกษาได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการปลูกฝังจริยธรรมทั้งในห้องเรียนและการฝึกปฏิบัติทางคลินิกอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล และผู้เกี่ยวข้องสามารถติดตามผลลัพธ์การพัฒนานักศึกษาได้จริงและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้วิทยาลัยก้าวสู่การเป็น “วิทยาลัยคุณธรรม” ได้อย่างยั่งยืน และสร้างบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณภาพต่อสังคมในอนาคต

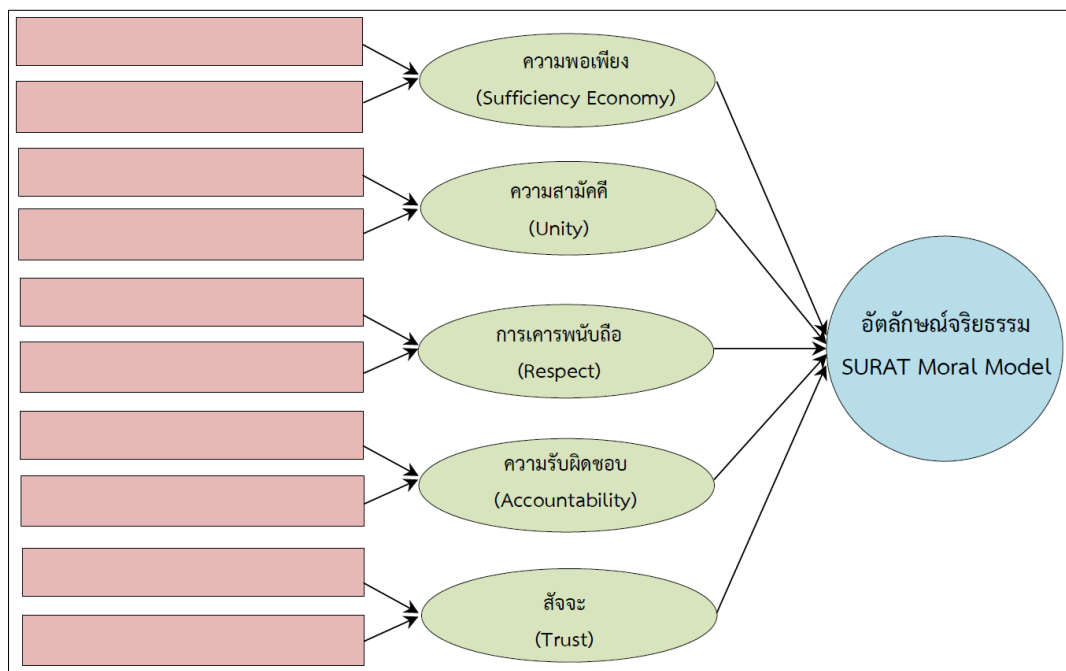
วัตถุประสงค์วิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี
- 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ประยุกต์กรอบแนวคิดองค์ประกอบ SURAT Moral Model ประกอบด้วย 1) ความพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงการดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีบนพื้นฐานของความรู้ และการมีคุณธรรม 2) ความสามัคคี (Unity) เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงมีความสมานฉันท์ทำงานร่วมกันด้วยความเป็นหนึ่งเดียว 3) การเคารพนับถือ (Respect) เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงการเคารพ ยอมรับซึ่งกันและกัน มีความกตัญญู มีสัมมาคารวะ สุภาพอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจ และรับฟังผู้อื่น 4) ความรับผิดชอบ

(Accountability) เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับผลการกระทำของตนเอง มีความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มีจิตอาสา ปฏิบัติตามหลักจริยธรรม มีความไวและความกล้าหาญทางจริยธรรม และ 5) สัจจะ (Trust) เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงการมีความซื่อสัตย์ในพันธะหน้าที่ ทั้งทางกาย วาจาและใจ ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง พุ่มเทก่าลังกายและกำลังใจจนกว่าจะประสบความสำเร็จ พูดจริง ทำจริง ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์จริยธรรมของสถาบันพระบรมราชชนก คือ วินัย หน้าที่ สามัคคี เสียสละ สัจจะ กตเวที หลักจริยธรรมในวิชาชีพพยาบาลของบอร์แฮมและชายเดรส และฟรายและจอห์นสโตน (Beauchamp & Childress, 2001, 2013, 2019; Fry, 1994, Fry & Johnstone, 2008 cited in Chaowalit, Khamphalikhit, Thanasin, Nasae, & Suwanpatikorn, 2024) คือ การเคารพเอกราช (Respect for Autonomy) การทำประโยชน์ (Beneficence) การไม่ทำอันตราย (Non-maleficence) ความยุติธรรม (Justice) ความซื่อสัตย์ (Fidelity) การบอกความจริง (Veracity) และแนวคิดทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของฟรายและจอห์นสโตน (Fry, 1994, Fry & Johnstone, 2008 cited in Chaowalit, Khamphalikhit, Thanasin, Nasae, & Suwanpatikorn, 2024) คือ การทำหน้าที่แทน (Advocacy) ความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) ความร่วมมือ (Cooperation) และความเอื้ออาทร (Caring) ผู้วิจัยจึงต้องการตรวจสอบแนวคิด SURAT Moral Model โดยนำมาวิเคราะห์หาองค์ประกอบ ค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มองค์ประกอบ เพื่อได้องค์ประกอบไปเป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษา ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2567 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 135 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 136 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 135 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 130 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 536 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลโดยเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 49 ข้อแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) ความพอเพียง (Sufficiency Economy) จำนวน 12 ข้อ 2) ความสามัคคี (Unity) จำนวน 11 ข้อ 3) การเคารพนับถือ (Respect) จำนวน 8 ข้อ 4) ความรับผิดชอบ (Accountability) จำนวน 12 ข้อ 5) สัจจะ (Trust) จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบสอบถามลักษณะประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามรูปแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดการให้คะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน ประกอบด้วย ค่าคะแนน คือ ค่าคะแนนระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยมาแบ่งระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษา ใช้เกณฑ์ที่แบ่งเป็น ช่วงคะแนน (Silanoi & Chindaprasert, 2019) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมทางการพยาบาล จำนวน 3 ท่าน พยาบาลเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมทางการพยาบาล จำนวน 2 ท่าน คำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Item Content Validity Index: I-CVI) ได้เท่ากับ .60 - 1.00 และค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Scale-level Content Validity Index: S-CVI) ได้เท่ากับ .90 และวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาครอนบาคของแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านความพอเพียงเท่ากับ .93 ด้านความสามัคคีเท่ากับ .94 ด้านการเคารพนับถือเท่ากับ .94 ด้านความรับผิดชอบเท่ากับ .95 และด้านสัจจะ .92 เมื่อรวมทั้งฉบับได้เท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามซึ่งสร้างจาก Google Form เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี (SURAT Moral Model) คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนกให้กับนักศึกษาแต่ละชั้นปีผ่าน Application Line กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาทำแบบสอบถามระหว่างวันที่ 20 - 24 มกราคม 2568 ติดตามการตอบแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form พบว่านักศึกษาทำแบบสอบถามตามระยะเวลาที่กำหนดครบทุกคนจำนวน 536 คนคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี (SURAT Moral Model) ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิเคราะห์การทดสอบการกระจายตัวของข้อมูลพบว่ามีอยู่ 5 ในเกณฑ์ -2 ถึง 2 และค่า Kurtosis อยู่ในเกณฑ์ -2 ถึง 2 (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2019) จากนั้นวิเคราะห์องค์ประกอบโดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธี Principal Axis Factoring และหมุนแกนแบบ Promax คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ต้องมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่า

องค์ประกอบสำคัญต้องมีค่าไอเกน (Eigen value) มากกว่า หรือเท่ากับ 1.0 (Courtney, 2013; DeVellis, 2012 as cited in Suchitra, 2020) และในการจัดองค์ประกอบจะต้องมีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป โดยแต่ละตัวต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ .30 ขึ้นไป (Costello & Osborne, 2005) ทั้งนี้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Common Factor Analysis) แบบวิธีแกนหลัก (Principal Axis Factoring: PAF) และทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) แบบออบลิมีนตรง (Direct Oblimin) โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Kaiser Meyer Olkin (KMO) ได้ค่า KMO ได้เท่ากับ .982 ซึ่งมีค่ามากกว่า .60 แสดงว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างเหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ และวิเคราะห์คุณภาพขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยค่า Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและสามารถนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้

จริยธรรมวิจัย

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี เลขที่ 2024/51 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2567

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 25.19 ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 25.37 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 25.19 และชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.25 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.78 เพศชายร้อยละ 5.22

2. ข้อมูลระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี (N = 536)

องค์ประกอบ	M	SD	ระดับ
1. ด้านความพอเพียง	4.42	0.47	มาก
2. ด้านความสามัคคี	4.53	0.45	มากที่สุด
3. ด้านการเคารพนับถือ	4.60	0.46	มากที่สุด
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.53	0.46	มากที่สุด
5. ด้านสัจจะ	4.55	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53, SD = 0.43$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านการเคารพนับถือมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 4.60, SD = 0.46$) รองลงมาคือด้านสัจจะ ($M = 4.55, SD = 0.47$) ส่วนองค์ประกอบด้านความพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 4.42, SD = 0.47$)

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

3.1 เมื่อข้อมูลมีความเหมาะสมตามข้อตกลงของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) แล้ว ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ ดังนี้

3.1.1 ค่าไอเกน (Eigenvalue) น้อยกว่า 1 ให้ตัดทิ้ง พบว่ามีองค์ประกอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 4 องค์ประกอบ แต่จากจำนวนตัวแปรขั้นต่ำในองค์ประกอบทำให้มีได้ 4 องค์ประกอบ โดยค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.157

3.1.2 ร้อยละความแปรปรวนสะสม (Cumulative %) มีค่าสุดท้ายเท่ากับร้อยละ 64.514 ซึ่งมีค่ามากกว่าร้อยละ 60

3.2 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยใช้เมทริกซ์รูปแบบ (Pattern Matrix) และสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ในการวิเคราะห์ผล และได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าความแปรปรวน	ร้อยละค่าความแปรปรวน	ร้อยละค่าความแปรปรวนสะสม
1. องค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ	17 ตัวแปร	55.138	19.300	19.300
2. องค์ประกอบที่ 2 การเคารพนับถือ	10 ตัวแปร	4.137	17.087	36.387
3. องค์ประกอบที่ 3 ความพอเพียง	11 ตัวแปร	3.086	15.084	51.472
4. องค์ประกอบที่ 4 ความสามัคคี	11 ตัวแปร	2.153	13.042	64.514
รวม	49 ตัวแปร	64.514	64.513	

3.3 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า มี 4 องค์ประกอบดังนี้

3.3.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้าน "ความรับผิดชอบ" มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 55.138 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 19.300 ประกอบไปด้วย 17 ตัวแปร โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) อยู่ระหว่าง .443 - .707 ได้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ มีความกล้าที่จะตักเตือนหรือแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบเหตุการณ์ที่มีผู้ประพฤติผิดจริยธรรม และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ กล่าวถึงผู้อื่นในทางที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3.3.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้าน "การเคารพนับถือ" มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 4.137 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 17.087 ประกอบไปด้วย 10 ตัวแปร โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) อยู่ระหว่าง .464 - .683 ได้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ รับฟังผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จ

3.3.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้าน "ความพอเพียง" มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 3.086 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 15.084 ประกอบไปด้วย 11 ตัวแปร โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) อยู่ระหว่าง .508 - .713 ได้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ ประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเพราะคำพูดหรือการกระทำของท่าน

3.3.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้าน "ความสามัคคี" มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 2.153 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 13.042 ประกอบไปด้วย 11 ตัวแปร โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) อยู่ระหว่าง .469 - .635 ได้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชั้นเรียน/กลุ่มงานสม่ำเสมอ และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ สื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 น้ำหนักตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ คุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings)
องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรับผิดชอบ	
1. มีความกล้าที่จะตักเตือนหรือแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบเหตุการณ์ที่มีผู้ประพฤติผิดจริยธรรม	.707
2. ใช้ความรู้ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสม	.677
3. สนใจใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	.668
4. รายงานผู้รับผิดชอบเมื่อพบเห็นเหตุการณ์ที่อาจเป็นผลเสียต่อส่วนรวม	.665
5. ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาและระเบียบของสังคม	.649
6. มุ่งมั่นตั้งใจตามที่ได้ให้คำมั่นสัญญาและรักษาคำพูด	.634
7. ปฏิบัติตามข้อตกลง/สัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นหรือวิทยาลัย	.617
8. คำพูดและการกระทำเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	.612
9. ปฏิบัติตามข้อตกลง/สัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง	.601
10. ปฏิบัติตามจริยธรรมในการปฏิบัติงานและวิชาชีพพยาบาล	.588
11. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงเกิดประโยชน์และไม่เกิดผลกระทบทางลบต่อผู้อื่นเสมอ	.586
12. มีความตรงต่อเวลา ไม่ผิดนัดหมายผู้อื่น	.586
13. พัฒนาการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	.580
14. ประพฤติตนทั้งกาย วาจา และใจ ด้วยความสุจริตต่อบุคคลอื่น	.572
15. เต็มใจในการช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคมในทางที่ถูกต้องโดยไม่ต้องรอให้ร้องขอ	.516
16. รับผิดชอบผลของการกระทำของตนเองทั้งทางบวกและทางลบ	.472
17. กล่าวถึงผู้อื่นในทางที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง	.443
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเคารพนับถือ	
1. รับฟังผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	.683
2. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติผู้อื่น	.681
3. แสดงกริยาท่าทางที่สุภาพต่อผู้อื่น	.652
4. รับฟังเหตุผลและคำแนะนำของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	.624
5. ใช้น้ำเสียงและภาษาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะในการสื่อสารกับผู้อื่น	.614
6. มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ องค์กร และประเทศชาติ	.595
7. แสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสตามวิถีดนตรีไทย	.593
8. ไม่ทำให้องค์กรเสื่อมเสียชื่อเสียง	.565
9. เก็บรักษาทรัพยากรของส่วนรวมและดูแลอย่างดีเมื่อนำไปใช้งานและนำคืนกลับในสภาพปกติ	.553
10. มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จ	.464
องค์ประกอบที่ 3 ด้านความพอเพียง	
1. ประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา	.714
2. ปฏิบัติตนและตัดสินใจโดยผ่านการไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ	.709
3. ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์และความรู้สึกในการตัดสินใจปฏิบัติทั้งเรื่องงานในหน้าที่และเรื่องส่วนตัวอยู่เสมอ	.664
4. วางแผนการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงในปัจจุบัน	.664
5. ใช้ทรัพย์สินสอดคล้องกับความจำเป็นตามศักยภาพของตัวเอง	.640
6. ดำรงชีวิตสมควรตามอัตภาพและฐานะของตน	.620
7. ปรับตัวเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	.619
8. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ทั้งด้านบวกและด้านลบ	.611

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings)
9. ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม	.610
10. วางแผนการทำงาน/การเรียนรู้โดยใช้ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงในปัจจุบัน	.607
11. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเพราะคำพูดหรือการกระทำของท่าน	.508
องค์ประกอบที่ 4 ด้านความสามัคคี	
1. ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชั้นเรียน/กลุ่มงานสม่ำเสมอ	.635
2. ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่คิดแบ่งพวกเขาพวกเรา	.625
3. ร่วมมือกับเพื่อน/ผู้ร่วมงานจนกิจกรรมของทางวิทยาลัยสำเร็จ	.622
4. พร้อมให้ความร่วมมือทุกด้านเพื่อให้งานสำเร็จ	.601
5. ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยทุกครั้งที่มีโอกาส	.565
6. ยินดีช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อน/ผู้ร่วมงานในทางที่ไม่ผิดศีลธรรม	.562
7. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเต็มใจที่จะทำงานให้เสร็จด้วยความเรียบร้อย	.558
8. ยินดีปรับปรุง แก้ไขงานของกลุ่มร่วมกับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน เมื่อมีการทำงานที่ผิดพลาด	.532
9. ร่วมแสดงความคิดเห็นและเคารพการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่	.512
10. ให้ความสำคัญกับงานส่วนรวมก่อนงานส่วนตัว	.500
11. สื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน	.469

การอภิปรายผล

1. ระดับคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า คุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านความสามัคคี องค์ประกอบด้านการเคารพนับถือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ และองค์ประกอบด้านสัจจะ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ขณะเดียวกันองค์ประกอบด้านความพอเพียงมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก อธิบายได้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาเป็นผลมาจากการปลูกฝังจริยธรรมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรภายในอัตลักษณ์จริยธรรม SURAT Moral Model ตั้งแต่แรกเข้าศึกษาโดยวิทยาลัยมีการพัฒนาสู่วิทยาลัยคุณธรรม จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านจริยธรรม แผนพัฒนาประจำปีด้านจริยธรรมตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 ถึงปัจจุบัน ครอบคลุมทั้งด้านการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยวิทยาลัยมีความเชื่อที่ว่าในการพัฒนาจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาพยาบาล ควรมีการดำเนินการตามหลักการออกแบบการสอนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์จริยธรรมที่วิทยาลัยกำหนด (Keadthong & Sueamak, 2017) โดยด้านการจัดการเรียนการสอนมีการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนจริยศาสตร์ในรายวิชาและการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะตามอัตลักษณ์จริยธรรม (SURAT Moral Model) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยสะท้อนผ่าน SURAT Moral Model ซึ่งประกอบด้วย ความพอเพียง ความสามัคคี การเคารพนับถือ ความรับผิดชอบ และสัจจะ และถูกบูรณาการทั้งในห้องเรียนและคลินิก ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับ ทฤษฎีพัฒนาคุณธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1984) นักศึกษาได้แสดงพฤติกรรมจริยธรรมในระดับที่สอดคล้องกับระดับที่ 3 (Conventional Level) คือการประพฤติตามกฎ ระเบียบ และค่านิยมร่วมของวิทยาลัย ซึ่งมองว่า การปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคมคือสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับ ในขณะเดียวกันการมีพฤติกรรมจริยธรรมระดับสูงในหลายองค์ประกอบยังสะท้อนถึงองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ของ Rest's Model ได้แก่ Moral Sensitivity ความไวต่อประเด็นจริยธรรม เช่น เห็นอกเห็นใจ เคารพผู้อื่น และ Moral Judgment การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลสอดคล้องกับหลักวิชาชีพ (Rest, Narvaez, Bebeau, & Thoma, 1999)

ส่วนความพอเพียงมีระดับเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของบริบทสังคมยุคใหม่ที่ส่งเสริมวัฒนธรรมบริโภคนิยมและเปรียบเทียบทางสื่อออนไลน์ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นตอนปลายที่อยู่ในยุคแห่งการบริโภคนิยม มีการให้คุณค่ากับวัตถุ เน้นการแข่งขันและด้วยสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมค่านิยมของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน กระตุ้นให้วัยรุ่นอยากมี อยากเป็น และอยากได้ในสิ่งที่ตนเองยังไม่จำเป็นต้องมี และอิทธิพลของสื่อออนไลน์ส่งผลถึงพฤติกรรมและทัศนคติ โดยแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook Instagram และ TikTok ไม่เพียงเป็นพื้นที่สำหรับการสื่อสารและความบันเทิง แต่ยังมียุทธศาสตร์ในการกำหนดวิถีชีวิตตั้งแต่พฤติกรรมบริโภค การสร้างภาพลักษณ์ในสังคม ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในประเด็นทางสังคมและการเมือง (Phrakrusutasarabundit, 2024) จึงส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความพอเพียงอยู่ในระดับต่ำสุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Jarusiri, Aunwatthana, & Kusaltummarat (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ความพอประมาณ และด้านเงื่อนไขความรู้ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเคารพนับถือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านความพอเพียง และองค์ประกอบที่ 4 ด้านความสามัคคี อธิบายได้ว่า การที่องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ ถูกจัดเป็นองค์ประกอบแรกและมีจำนวนตัวแปรรองรับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ การยอมรับผลการกระทำ และการกล้าเผชิญสถานการณ์จริยธรรม ซึ่งสะท้อนถึงองค์ประกอบ Moral Character และ Moral Motivation ตาม Rest's Model (Rest, Narvaez, Bebeau, & Thoma, 1999) คือมีความตั้งใจที่จะทำสิ่งที่ถูกต้อง และมีความพากเพียรในการปฏิบัติ มีความกล้าที่จะตักเตือนหรือแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบเหตุการณ์ที่มีผู้ประพฤติ ผิดจริยธรรม ใช้ความรู้ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสม และสนใจใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Malaiphong (2023) ซึ่งพบว่า ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคุณลักษณะหนึ่งในด้านจริยธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยในคุณลักษณะที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลด้วยใจ ในคุณลักษณะพยาบาลที่เป็นเป้าประสงค์ของสภาการพยาบาล และความรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นหนึ่งแนวคิดทางจริยธรรมสำคัญสำหรับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรม (Chaowalit, Khamphalikhit, Thanasin, Nasae, & Suwanpatikorn, 2024)

ขณะเดียวกัน องค์ประกอบด้านการเคารพนับถือ สอดคล้องโดยตรงกับมิติ ค่านิยมวิชาชีพพยาบาลเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์และความเอื้ออาทร และเชื่อมโยงกับแนวคิดของโคลเบิร์ก (Kohlberg, 1984) ในระดับปฏิบัติ ตามมาตรฐานสังคมและวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน และการเคารพนับถือในวิชาชีพพยาบาลเป็นการแสดงถึงการเคารพ ยอมรับซึ่งกันละกัน มีความกตัญญู มีสัมมาคารวะ สุภาพอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจ และรับฟังผู้อื่น เป็นคุณลักษณะที่ได้รับการปลูกฝัง จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องตั้งแต่การเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับพยาบาล ต่อไปเป็นองค์ประกอบด้านความพอเพียง เป็นมิติที่สะท้อนการตัดสินใจด้วยเหตุผล การรู้ขีดความสามารถของตน ซึ่งสัมพันธ์กับ Moral Judgment ของ Rest (Rest, Narvaez, Bebeau, & Thoma, 1999) คือการใช้เหตุผลกับการเลือกปฏิบัติ การประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา ปฏิบัติตนและตัดสินใจโดยผ่านการไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์และความรู้สึกในการตัดสินใจปฏิบัติทั้งเรื่องงานในหน้าที่ และเรื่องส่วนตัวอยู่เสมอ และวางแผนการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งหากนักศึกษามีความพอเพียง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดการเรียนรู้ในวิถีที่ถูกต้อง และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา

และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกได้เป็นอย่างดี (Srichairattanakull, Tirapaiwong, & Suvithayasiri, 2016) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Kobjaiklang, Praesri, & Kuhapensang (2024) ที่พบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริม สนับสนุนความสุขของคนไทย

ส่วนองค์ประกอบด้านความสามัคคี แสดงถึงความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการให้ความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นพฤติกรรมพื้นฐานสำคัญของการพยาบาลในบริบทการปฏิบัติงานจริงในระบบสุขภาพที่ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Ngarmkham & Bunjongkarn (2020) ที่กล่าวว่า ความสามัคคี เป็นหนึ่งในคุณลักษณะจริยธรรมในสังคม และได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ว่า ความสามัคคี หมายถึงความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน หากสถาบันการศึกษาร่วมกันปลูกฝังจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และมีพฤติกรรมที่ดีงาม

ประเด็นที่สำคัญคือ องค์ประกอบด้าน “สัจจะ” ถูกตัดรวมกับความรับผิดชอบ แสดงว่า ความซื่อสัตย์ในบริบทของวิทยาลัยมีความหมายผสานกับ “ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ความซื่อสัตย์เป็นเงื่อนไขตั้งต้นของความรับผิดชอบต่อเชิงจริยธรรม แสดงให้เห็นว่าในบริบทของวิทยาลัยฯ ความหมายของ “สัจจะ” จะไม่ใช่ด้านการพูดจริงหรือความซื่อสัตย์เชิงถ้อยคำเท่านั้น แต่เชื่อมโยงกับ การกระทำที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อหน้าที่ บทบาท และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อผู้อื่น ในการเรียนและการปฏิบัติการพยาบาล ความซื่อสัตย์จึงปรากฏผ่านการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา การไม่หลีกเลียงความผิดพลาด การกล้ายอมรับเมื่อเกิดความคลาดเคลื่อน และการพร้อมที่จะแก้ไขด้วยคุณธรรม ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อเชิงจริยธรรมอย่างแท้จริง ตามในมุมมองของ Rest’s Four Component Model ลักษณะนี้สัมพันธ์กับองค์ประกอบ Moral Character และ Moral Motivation คือการมีความตั้งใจมั่นที่จะทำสิ่งที่ถูกต้องแม้ในสถานการณ์ที่อาจมีแรงกดดันหรือผลได้ผลเสียเกิดขึ้น การซื่อสัตย์จึงเป็นรากฐานที่ทำให้การกระทำเชิงจริยธรรมสามารถคงอยู่ได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ การรวมสัจจะเข้ากับ ความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นวัฒนธรรมของวิทยาลัยฯ ที่เน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความดีงามทั้งในใจและพฤติกรรมที่แสดงออกมา

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่พบว่าอัตลักษณ์จริยธรรมโดยรวมของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้มีความต่อเนื่องในการปลูกฝังคุณธรรม โดยเฉพาะด้านความพอเพียงซึ่งต้องการการส่งเสริมเพิ่มขึ้น นำผลนี้ไปกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่มีลักษณะปฏิบัติจริง การสะท้อนคิด และสร้างแบบอย่างที่ดีในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและสถานการณ์จริง เพื่อเสริมความมั่นคงด้านคุณธรรมในระยะยาวของผู้เรียน

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบและการเคารพผู้อื่นเป็นแกนสำคัญสำหรับนักศึกษาพยาบาล การนำผลนี้ไปใช้ประโยชน์ในระดับวิทยาลัยฯ จำช่วยพัฒนานโยบายหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการเป็น “ชุมชนคุณธรรม” เช่น การสร้างระบบติดตามการปฏิบัติตามคุณลักษณะจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง การกำหนดมาตรฐานค่านิยมร่วมของสถาบันให้เกิดการนำไปใช้จริงได้ทั้งในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติในวิชาชีพ

3. ได้แบบประเมินอัตลักษณ์จริยธรรม ซึ่งวิทยาลัยสามารถนำไปวัดอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะอัตลักษณ์จริยธรรมด้าน “ความพอเพียง” เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าด้านความพอเพียงเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนอิทธิพลของบริบทสังคมยุคปัจจุบันที่ให้

ความสำคัญกับความสำเร็จ การแข่งขัน และค่านิยมบริโภคนิยมมากขึ้น การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรออกแบบ โปรแกรม หรือโมเดลการพัฒนาพฤติกรรมด้านความพอเพียง เช่น การเรียนรู้แบบสะท้อนคิด การใช้ชุมชนเป็นฐาน หรือการเรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติจริง

2. ควรศึกษาระดับและรูปแบบการแสดงออกของอัตลักษณ์จริยธรรมของนักศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ ความสอดคล้องกับเป้าหมาย SURAT Moral Model และประเมินประเมินความต่อเนื่องของ “วัฒนธรรมคุณธรรม” ในองค์กรที่พัฒนานโยบายและกิจกรรมที่สนับสนุนบทบาท “ผู้เป็นแบบอย่างทางจริยธรรม (Moral Role Model)”

References

- Chaowalit, A., Khamphalikhit, S., Thanasin, S., Nasae, T. & Suwanpatikorn, K. (Eds). (2024). *Ethics Promotion Manual for Nursing Organization: Mechanisms and Practices*. (2nd revised ed). Nonthaburi: Thailand Nursing and Midwifery Council. (in Thai)
- Costello, A. B., & Osborne, J. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 10(7), 1-9.
- Courtney, M. G. R. (2013). Determining the number of factors to retain in EFA: Using the SPSS R-Menu v2.0 to make more judicious estimations. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 18(8), 1–14.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate Data Analysis*. (9th ed.). England Pearson Prentice.
- Jarusiri, P., Aunwatthana, P., & Kusaltummarat S. (2021). *Factors Influencing the Lifestyle Behavior of Students at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon according to the Sufficiency Economy Philosophy*. Faculty of Liberal Arts. Bangkok: University of Technology Phra Nakhon. (in Thai)
- Keadthong, W., & Sueamak, W. (2017). Development of ethical behavior among nursing student in becoming moral nurse. *Journal of Public Health Nursing*, 31(2), 257-271. (in Thai)
- Kobjaiklang, C., Praesri, S., & Kuhapensang, N. (2024). The Sufficiency Economy Philosophy Influencing Happiness Level : A Comparative Analysis Using Six Ranking Factors in Thailand Among Top Asean Nations. *Journal of MCU Buddhapanya Review*. 9(4), 1-13. (in Thai)
- Kohlberg, L. (1984). *Essays on Moral Development: Vol. 2. The psychology of moral development*. Harper & Row.
- MalaiPhong, P. (2023). *Characteristics of nurses that are the goal of the Nursing Council*. Mahidol University. Retrieved July 12, 2025 from <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/5114>
- Ngarmkham, S., & Bunjongkarn, M. (2020). Ethical behaviors among nursing students Boromarajonani college of nursing, Sawanpracharak Nakhon Sawan. *Journal of Nurses Association of Thailand Northern Office*. 26(2). 40-51. (in Thai)
- Phrakrusutasarabundit, J. (2024). The influence of social media on the behavior and attitudes of the younger generation. *Journal of Social Sciences Innovations*, 1(3), 41-48. doi.org/10.14456/jssi.2024.14
- Rest, J. R., Narvaez, D., Bebeau, M. J., & Thoma, S. J. (1999). *Postconventional Moral Thinking: A Neo-Kohlbergian Approach*. Lawrence Erlbaum Associates.

- Saad, L. (2025). *Americans' Ratings of U.S. Professions Stay Historically Low*. Gallup. Retrieved November 3, 2025, from <https://news.gallup.com/poll/655106/americans-ratings-professions-stay-historically-low.aspx>
- Silanoi, L. & Chindaprasert, K. (2019). The use of rating scale in quantitative research on social sciences, humanities, hotel and tourism study. *Journal of Management Science, Ubon Ratchathani University*, 8(15), 112-126. (in Thai)
- Srichairattanakull, J., Tirapaiwong, Y., & Suvithayasiri, k. (2016). Knowledge and behavior of applying philosophy of sufficiency economy in living of nursing students. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok*, 32(3), 74-86. (in Thai)
- Suchitra, S. (2020). *Development of Moral Behavior Scale for Nursing Students* (Master's thesis). Boromarajonani College of Nursing Suratthani.
- Thongjarm, R., Thongpun, S., & Leega, J. (2020). The development of ethical behavior for professional nurse. *Journal of Graduate MCU Khonkaen Campus*, 8(4), 201-212. (in Thai)